Määrärahamuutokset talouden tasapainottamissuunnitelman toimeenpanemiseksi vuonna 2026

KH 01.12.2025 § 338

Äänekosken kaupungin talouden tämänhetkisen tilannekuvan perusteella kuluva vuosi 2025 näyttää muodostuvan 2,3 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Kaupungin talous on kuluvana ja tulevina vuosina voimakkaasti alijäämäinen nykyisten kehitysnäkymien valossa. Kaupungin heikentynyt taloustilanne edellyttää proaktiivisia toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi, vaikka kaupungin taseessa vuoden 2024 lopussa on edellisiltä vuosilta kertyneitä ylijäämiä 10,3 miljoonaa euroa.

Vuoden 2026 talousarviovalmistelusta on pidetty kaksi talousarvioseminaaria valtuustolle (11.9.2025 ja 27.10.2025) ja yksi kaupunginhallitukselle 29.9.2025. Kaupunginjohtajan talousarvioesitys 3,5 miljoonaa euroa alijäämäisenä hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 17.11.2025 ja kapunginhallitus esittää edelleen valtuustolle sen hyväksymistä valtuuston kokouksessa 8.12.2025.

Heikentyneiden ennusteiden toteutuessa kaupungin edellisten vuosien kertyneet ylijäämät on lähes kokonaan syöty vuoden 2028 loppuun mennessä. Talouden heikentymiseen vaikuttavat erityisesti heikentynyt verotulojen kehitys ja laskeneet valtionosuudet. Näiden lähtötietojen pohjalta perustetaan talouden tasapainottamistyöryhmä, jonka tehtävänä on laatia tasapainottamissuunnitelma vuoden 2027 talousarvion valmistelua varten. Tavoitteena on saavuttaa vähintään 1,5 miljoonan euron pysyvä säästö kustannusrakenteeseen kaupungin talouden kestävyyden turvaamiseksi pitkälle aikavälille.

Säästöt eivät ole kertaluonteisia, vaan ne
ovat pysyviä toimintakatetta alentavia tulojen lisäyksiä tai menojen vähennyksiä, rakenteellisia muutoksia palveluverkossa, palveluiden tuottamisessa, henkilöstössä ja omaisuudessa sekä konsernirakenteessa. Lisäksi kiinnitetään muuttuneessa tilanteessa erityistä huomioita kaupungin talouden kantokyykyyn vuosittaisia investointitasoja määriteltäessä.

Tasapainottamissuunnitelmassa huomioidaan kaikki kaupungin toimialat ja vastuualueet. Tasapainottamistyön tavoitteena ei ole vain säästää, vaan varmistaa, että pystymme jatkossakin tarjoamaan laadukkaita palveluja kuntalaisille kestävällä ja ennakoitavalla tavalla.

Talouden tasapainottamistyöryhmä

Työryhmän tehtävänä on analysoida kaupungin taloustilannetta, laatia talouden tasapainottamistoimenpiteitä ja rakenteellisia muutoksia sekä valmistella suunnitelma vuoden 2027 talousarvion pohjaksi. Työryhmä huomioi, että rakenteelliset muutokset voivat

edellyttää yhteistoimintamenettelyjä henkilöstön kanssa, jotka toteutetaan lainsäädännön ja voimassa olevien työehtosopimusten mukaisesti. Työryhmän viranhaltijat ja työryhmän puheenjohtaja nimetään kaupunginjohtajan toimesta. Työryhmään nimetään myös tarvittavat henkilöstön edustajat, jotta henkilöstön näkökulmat tulevat huomioiduiksi valmistelussa. Tasapainottamissuunnitelman tulee olla valmis vuoden 2026 maaliskuun loppuun mennessä.

Ohjausryhmä

Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata työryhmän toimintaa, priorisoida toimenpiteitä, arvioida niiden vaikutuksia ja tehdä suosituksia kaupunginhallitukselle. Ohjausryhmän kokoonpano on: kaupunginjohtaja, talousjohtaja, henkilöstöpäällikkö, hallintopäällikkö, kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja valtuuston puheenjohtaja. Ohjausryhmä raportoi kaupunginhallitukselle kokousten yhteydessä etenemisestä.

Toiminta ja raportointi

Työryhmä ja ohjausryhmä aloittavat toimintansa heti tämän päätöksen jälkeen.Työryhmä laatii kuukausittain väliraportin ohjausryhmälle, jossa raportoidaan myös mahdolliset yhteistoimintamenettelyt ja niiden eteneminen.

Valmistelija Talousjohtaja Tapani Hämäläinen puh. 0400 115 256

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus:

1) perustaa talouden tasapainottamistyöryhmän, jonka tavoitteena on laatia suunnitelma1,5 miljoonan euron pysyvästä säästöstä kustannusrakenteeseen;

2) valtuuttaa kaupunginjohtajan nimeämään talouden tasapainottamistyöryhmän jäsenet sekä työryhmän puheenjohtajan;

3) asettaa talouden tasapainottamistyöryhmälle ohjausryhmän ja nimeää ohjausryhmän puheenjohtajaksi kaupunginjohtajan ja ohjausryhmän jäseniksi: talousjohtajan, henkilöstöpäällikön, hallintopäällikön, kaupunginhallituksen puheenjohtajan ja valtuuston puheenjohtajan; ja

4) päättää, että talouden tasapainottamistyöryhmän suunnitelman on oltava valmis maaliskuun 2026 loppuun mennessä.

Kaupunginjohtajan kokouksessa tehty ehdotus

Kaupunginhallitus:

1) perustaa talouden tasapainottamistyöryhmän, jonka tavoitteena on laatia suunnitelma1,5 miljoonan euron pysyvästä säästöstä kustannusrakenteeseen;

2) valtuuttaa kaupunginjohtajan nimeämään talouden tasapainottamistyöryhmän jäsenet sekä työryhmän puheenjohtajan;

3) asettaa talouden tasapainottamistyöryhmälle ohjausryhmän ja nimeää ohjausryhmän puheenjohtajaksi kaupunginjohtajan ja ohjausryhmän jäseniksi talousjohtajan, henkilöstöpäällikön, hallintopäällikön, kaupunginhallituksen puheenjohtajiston ja valtuuston puheenjohtajan; ja

4) päättää, että talouden tasapainottamistyöryhmän suunnitelman on oltava valmis huhtikuun 2026 loppuun mennessä.

Päätös Hyväksyttiin kaupunginjohtajan kokouksessa tehty ehdotus.

- - - - -

KH 11.05.2026 § 143

Kaupunginhallitus päätti 1.12.2025 § 338 asettaa talouden tasapainottamistyöryhmän valmistelemaan koko kaupunkia koskevaa talouden tasapainottamiskokonaisuutta. Työryhmän tehtävänä on ollut koota toimialoilta saadut selvitykset ja esitykset yhdeksi kokonaisuudeksi sekä muodostaa päätöksenteon tueksi kokonaiskuva talouden tasapainottamistarpeesta vuosille 2027–2029.

Talouden tasapainottamistyöryhmä on tarkastellut kaupungin talouden lähtötilannetta, tasapainottamistarpeen taustoja ja mittaluokkaa sekä tunnistanut rakenteellisia keinoja menojen hallintaan, palvelurakenteiden ja palveluverkkojen tarkasteluun, tilankäyttöön, investointitasoon, henkilöstöön sekä tulopohjan vahvistamiseen liittyen. Työryhmän tehtävänä ei ole ollut tehdä päätöksiä yksittäisistä toimenpiteistä, vaan koota valmisteluaineisto ja vaihtoehtoja jatkopäätöksenteon pohjaksi.

Toimialat ja vastuualueet ovat valmistelleet omat talouden tasapainottamista koskevat esityksensä yhtenäisten raportointipohjien mukaisesti. Talouden tasapainottamistyöryhmä on koonnut nämä esitykset yhtenäiseksi loppuraportiksi, jossa toimialakohtaiset tarkastelut on esitetty koosteina ja yksityiskohtaiset raportit on liitetty kokonaisuuteen liitteinä.

Työryhmän talouden tasapainottamistoimenpiteet on esitelty lautakunnissa ja kaupunginvaltuuston iltakoulussa 20.4.2026. Talouden tasapainottamistyön perusteella kaupungin talouden kestävyyden vahvistaminen edellyttää useiden samanaikaisten ja toisiinsa kytkeytyvien toimenpiteiden tarkastelua. Toimialoilta saadut esitykset osoittavat, että merkittävä osa

tasapainottamistoimenpiteistä on luonteeltaan rakenteellisia ja vaikuttaa useamman vuoden aikajänteellä.
Esitetyt toimenpidekokonaisuudet muodostavat perustan jatkovalmistelulle ja talousarvioprosessille. Osa toimenpiteistä edellyttää erillistä lisäselvitystä ja vaikutusten tarkempaa arviointia ennen varsinaista päätöksentekoa. Henkilöstöön ja palveluihin kohdistuvat vaikutukset käsitellään jatkossa kulloinkin päätettävien asioiden yhteydessä.

Loppuraportti antaa kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle kokonaiskuvan talouden tasapainottamisen lähtökohdista, valmistelun sisällöstä ja mahdollisista jatkovaihtoehdoista.

Talouden tasapainottamistyöryhmän loppuraportti toimii päätöksenteon valmisteluaineistona kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle. Varsinaiset talouden tasapainottamiseen liittyvät linjaukset ja päätökset tehdään erikseen kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa osana talousarvio- ja taloussuunnitteluprosessia.

Kuntalaisilta kerättiin näkemyksiä säästö- ja kehittämistoimenpiteisiin huhtikuun alkuun asti. Kyselyyn saatiin yhteensä 496 vastausta**,** ja niitä hyödynnetään päätöksenteon tukena. Liitteenä on tiivistelmä kuntalaisten näkemyksistä.

Valmistelija — Talousjohtaja Tapani Hämäläinen, puh. 0400 115 256

Esittelijä — Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus — Kaupunginhallitus:

1) merkitsee tiedoksi talouden tasapainottamistyöryhmän laatiman loppuraportin vuosille 2027–2029;

2) päättää, että loppuraporttia sekä sen toimialakohtaisia esityksiä käytetään valmisteluaineistona talousarvion ja taloussuunnitelman 2027–2029 laatimisessa sekä talouden tasapainottamista koskevassa jatkovalmistelussa; ja

3) antaa valtuustolle tiedoksi tasapainottamistyöryhmän laatiman loppuraportin vuosille 2027-2029.

Päätös — Keskustelun kuluessa Johanna Vertainen ehdotti, että asia jätetään pöydälle. Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko asia yksimielisesti jättää pöydälle. Puheenjohtaja totesi, että asia päätettiin yksimielisesti jättää pöydälle.

- - - - -

KH 01.06.2026 § 162

Valmistelija — Talousjohtaja Tapani Hämäläinen, puh. 0400 115 256

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus:

1) merkitsee tiedoksi talouden tasapainottamistyöryhmän laatiman loppuraportin vuosille 2027–2029;

2) päättää, että loppuraporttia sekä sen toimialakohtaisia esityksiä käytetään valmisteluaineistona talousarvion ja taloussuunnitelman 2027–2029 laatimisessa sekä talouden tasapainottamista koskevassa jatkovalmistelussa; ja

3) antaa valtuustolle tiedoksi tasapainottamistyöryhmän laatiman loppuraportin vuosille 2027-2029.

Päätös Keskustelun kuluessa Tiina Liimatainen ehdotti Kimmo Tuikan, Kari Kiiskisen, Anna-Riitta Pentinpuron ja Matti Tiusasen kannattamana, että kaupunginhallitus hyväksyy kaupunginjohtajan päätösesityksen muutettuna siten, että päätökseen lisätään kaupunginhallituksen ponsi, jonka mukaan johtavan rakennustarkastajan vakanssi säilytetään eikä siihen tehdä muutoksia, selvitetään johtavien viranhaltijoiden kokouspalkkioiden lakkauttamismahdollisuutta, Sumiaisten nuorisotilojen lakkauttaminen poistetaan valmistelusta kunnes korvaavat tilat ovat tiedossa, kouluyksiköiden osalta odotetaan kouluverkkoselvityksen tuloksia ennen muuta jatkovalmistelua eikä toimielinten ja valtuuston kokoa koskevia muutoksia edistetä ja että valtuusto ottaa ponnen huomioon talousarviokäsittelyssä.

Käydyn keskustelun jälkeen puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, joten asiasta on äänestettävä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: ne, jotka ovat kaupunginjohtajan ehdotuksen kannalla, äänestävät JAA, ja ne, jotka ovat Tiina Liimataisen esittämän ja Kimmo Tuikan ym. kannattaman ehdotuksen kannalla, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan nimenhuudolla. Äänestystapaesitys hyväksyttiin.

Pöytäkirjanpitäjä suoritti nimenhuudon. Toimitetussa äänestyksessä annettiin 2 JAA-ääntä ja 7 EI-ääntä. Tyhjiä ääniä ei annettu. Kaupunginhallitus oli äänestyksessä saapuvilla täysilukuisena.

Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallitus:

1) merkitsi tiedoksi talouden tasapainottamistyöryhmän laatiman loppuraportin vuosille 2027–2029;

2) päätti, että loppuraporttia sekä sen toimialakohtaisia esityksiä käytetään valmisteluaineistona talousarvion ja

taloussuunnitelman 2027–2029 laatimisessa sekä talouden tasapainottamista koskevassa jatkovalmistelussa;

3) hyväksyi ponnen, jonka mukaan johtavan rakennustarkastajan vakanssi säilytetään eikä siihen tehdä muutoksia, selvitetään johtavien viranhaltijoiden kokouspalkkioiden lakkauttamismahdollisuutta, Sumiaisten nuorisotilojen lakkauttaminen poistetaan valmistelusta kunnes korvaavat tilat ovat tiedossa, kouluyksiköiden osalta odotetaan kouluverkkoselvityksen tuloksia ennen muuta jatkovalmistelua eikä toimielinten ja valtuuston kokoa koskevia muutoksia edistetä ja että valtuusto ottaa ponnen huomioon talousarviokäsittelyssä; ja

4) päätti antaa valtuustolle tiedoksi tasapainottamistyöryhmän laatiman loppuraportin vuosille 2027-2029.

- - - - -

KVALT 08.06.2026 § 57

Kaupunginhallituksen päätösehdotus

Valtuusto merkitsee tiedoksi tasapainottamistyöryhmän laatiman loppuraportin vuosille 2027-2029.

Päätös

Keskustelun kuluessa valtuutettu Joni Kotilainen teki Antti Peltomäen ja Harri Piilosen kannattamana ehdotuksen, että valtuusto:

1) merkitsee tiedoksi tasapainottamistyöryhmän laatiman loppuraportin vuosille 2027-2029;

2) tekee toivomusponnen, että valtuusto ei anna näin pitkäkestoista mandaattia vaan asioita tarkastellaan joka vuosi ennen valmistelua eikä vasta talousarvion valmistelun yhteydessä.

Keskustelun kuluessa Leila Lindell teki Timo Pasasen kannattamana ehdotuksen, että valtuusto:

1) merkitsee tiedoksi tasapainottamistyöryhmän laatiman loppuraportin vuosille 2027-2029;

2) päättää kaupunginhallituksen hyväksymän ponnen lisäksi antaa toivomusponnen, että varmistetaan riittävät ennakkovaikutusten arvioinnit niissä toimenpiteissä, joilla on merkittäviä vaikutuksia palveluihin, henkilöstöön, lasten ja nuorten hyvinvointiin, ikääntyneiden palveluihin tai kaupungin pitkän aikavälin elinvoimaan.

Valtuusto toivoo erityisesti, että ennen varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmää, perhekeskusmallia, perhekeskusjohtajan vakanssia tai muita merkittäviä palvelurakenteeseen vaikuttavia muutoksia koskevien ratkaisujen toimeenpanoa kaupunginhallitus käsittelisi vaikutustenarvioinnit etenkin lapsi- ja nuorisovaikutuksista sekä vaihtoehtoisista toteuttamistavoista ja antaa tarvittavat ohjeet jatkovalmisteluun talousarviota varten.

Lisäksi valtuusto toivoo, että ulkopuolisen hankerahoituksen hyödyntämismahdollisuudet selvitetään aktiivisesti ennen henkilöstöön tai palveluihin kohdistuvia ratkaisuja.

Valtuusto korostaa, että muutokset tulee tapahtua tavalla, joka turvaa kaupungin elinvoiman, henkilöstön työhyvinvoinnin sekä lasten ja nuorten ja ikääntyneiden kuntalaisten palvelut myös tulevaisuudessa.

Käydyn keskustelun jälkeen puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaksi kaupunginhallituksen ehdotuksesta poikkeavaa, kannatettua ehdotusta, joten asiasta on äänestettävä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ensin äänestetään muutettujen päätösehdotusten välillä ja sitten voittaneen muutosehdotuksen ja kaupunginhallituksen pohjaesityksen välillä.

Puheenjohtaja teki ensimmäiseen äänestykseen seuraavan äänestysesityksen: ne, jotka ovat Joni Kotilaisen ehdotuksen kannalla, äänestävät JAA, ja ne, jotka ovat Leila Lindellin ehdotuksen kannalla, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan nimenhuudolla. Äänestystapaesitys hyväksyttiin.

Pöytäkirjanpitäjä suoritti nimenhuudon. Toimitetussa äänestyksessä annettiin 4 JAA-ääntä ja 11 EI-ääntä. Tyhjiä ääniä annettiin 20. Valtuusto oli äänestyksessä paikalla täysilukuisena. Puheenjohtaja totesi Leila Lindellin ehdotuksen voittaneen.

Puheenjohtaja teki toiseen äänestykseen seuraavan äänestysesityksen: ne, jotka ovat kaupunginhallituksen ehdotuksen kannalla, äänestävät JAA, ja ne, jotka ovat Leila Lindellin ehdotuksen kannalla, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan nimenhuudolla. Äänestystapaesitys hyväksyttiin.

Pöytäkirjanpitäjä suoritti nimenhuudon. Toimitetussa äänestyksessä annettiin 18 JAA-ääntä ja 15 EI-ääntä. Tyhjiä ääniä annettiin 2. Valtuusto oli äänestyksessä paikalla täysilukuisena.

Puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen kaupunginhallituksen päätösehdotuksen.

- - - - -

KH 14.09.2026 § 258
701/02.02.03/2025

Kaupunginhallitus on 1.6.2026 merkinnyt talouden tasapainottamistyöryhmän loppuraportin tiedoksi ja päättänyt saattaa sen edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Raportin mukaisten säästötoimenpiteiden täytäntöönpanemiseksi vuoden 2026 käyttötalousarvioon on tehtävä raportissa edellytetyt määrärahamuutokset.

Määrärahojen vähennykset (säästöt) jakautuvat lautakunnittain ja vastuualueittain vuonna 2026 seuraavasti:

Lautakunta	Säästö, €	Yhteensä, €
Tarkastuslautakunta yhteensä		*750*
Kaupunginhallitus yhteensä		*235 850*
Opetus- ja kasvatuslautakunta		
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	102 820	
Opetuspalvelut	107 240	
Opetus- ja kasvatuslautakunta yhteensä		*210 060*
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta		
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	15 190	
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta yhteensä		*15 190*
Kaupunkirakennelautakunta		
Kaupunkirakennepalvelut	107 420	
Ruokapalvelut	3 000	
Kaupunkirakennelautakunta yhteensä		*110 420*
Ympäristölautakunta		
Ympäristövalvonta	4 200	
Ympäristölautakunta yhteensä		*4 200*
YHTEENSÄ		**576 470**

Esitetyt muutokset vähentävät vuoden 2026 käyttötalousarvion nettomenoja yhteensä 576 470 euroa.

Valmistelija — Talousjohtaja Tapani Hämäläinen puh. 0400 115256

Esittelijä — Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy talouden tasapainottamistyöryhmän loppuraporttiin perustuvat, yllä olevan taulukon mukaiset määrärahojen muutokset vuodelle 2026.

Päätös Hyväksyttiin.

- - - - -